

Folkhälsa
Maria Falck

2021-04-22

RS 648:2-2021

Regionstyrelsens yttrande över Regional Livsmedelsstrategi

Regionstyrelsen ställer sig positiv till att en livsmedelsstrategi tagits fram för länet. Nedan följer en sammanfattning av vårt remissvar följt av generella och särskilda synpunkter.

Sammanfattning av remissvar

Regionstyrelsen ser det som mycket positivt att den regionala livsmedelsstrategin har en bred ansats som tagit avstamp i flera av de befintliga nationella och regionala mål och strategierna. Agenda 2030, Sveriges och Västerbottens miljömål, den regionala utvecklingsstrategin och den nationella folkhälsopolitiken lyfts fram och kopplas ihop med den regionala livsmedelsstrategin. Det gör att strategin får bäring inom många områden och att vi gemensamt kan jobba åt samma håll inom Västerbotten, även om våra huvuduppdrag skiljer sig åt.

Livsmedelsstrategin har delats upp i fyra strategiska områden, varav styrelsen har valt att lämna särskilda synpunkter på 1. Mat för framtida generationer. Framför allt vad gäller målbilderna och insatserna för att nå målbilden. Vi välkomnar också separata handlingsplaner för varje strategiskt område och kan tänka oss bidra till både handlingsplan och aktiviteter där folkhälsa behöver beaktas. Genom en bred samverkan mellan olika aktörer vid framtagandet av handlingsplanerna tänker vi att verktyg och aktiviteter för att nå målen kan tas fram.

Generella synpunkter

Det övergripande målet för den nationella livsmedelsstrategin och därmed även för den regionala är att skapa fler jobb och hållbar tillväxt. Den regionala utvecklingsstrategin har som "prioritering 5: Västerbotten – en hälsofrämjande region" uppmärksammat att människorna i regionen är den viktigaste resursen. Det tycker vi ska genomsyra de fyra strategiska områdena i livsmedelsstrategin i både målbilder och vad vi behöver göra för att nå målen.

För att bidra till detta vill vi genom vårt remissvar lyfta fram betydelsen av att Västerbottens befolkning behöver ha en god och jämlik hälsa och att det är en förutsättning för att det övergripande målet i livsmedelsstrategin ska kunna uppfyllas, det vill säga att skapa fler jobb och en hållbar tillväxt. Vårt intag av mat påverkar hälsans utveckling. Sambandet mellan näringslivsutveckling, produktion och konsumtion är komplext. Tydligt är dock att den miljö som vi vistas och lever i påverkar vårt intag av mat.

Särskilda synpunkter

Mat för framtida generationer

Mer västerbottnisk mat på tallriken

Målbild 2030

Folkhälsa
Maria Falck

2021-04-22

RS 648:2-2021

För att nå målen behöver vi:

- Här kan den första punkten kompletteras och lyda enligt följande: *Genomföra eller bidra till insatser för att invånarna ska bli medvetna om att närproducerad mat har betydelse för hälsa, miljö, klimat osv.*
- Den andra punkten kan kompletteras och lyda enligt följande: *Genomföra eller bidra till insatser som gör hälsosam, lokalproducerad mat mer lättillgänglig och synlig osv.*

Mer närproducerat i de offentliga köken

Målbild 2030

- Här saknar vi något i målbilden som knyter an till Region Västerbottens vision om hälsa/ jämlik hälsa. Skolan och skolmåltiderna har ett kompensatoriskt uppdrag.
- Förslag till omformulering av mening: *Det ligger mer hälsosam mat från Västerbotten och norra Sverige på den offentliga tallriken.*

För att nå målen behöver vi:

- Här passar den omformulerade målbilden in i punkten, *verka för kompetenslyft i de offentliga köken.*

Lokal mat i restauranger och en ökad måltidsturism

Målbild 2030

- En bra formulerad målbild som kan kompletteras med fler anledningar, se förslag nedan.

För att nå målen behöver vi:

- Komplettera med: *Västerbottens mat kan profileras utifrån efterfrågan hos konsumenten. En medveten konsument idag väljer med fördel det som gynnar den egna hälsan men även miljö och klimat.*
- Verka för att de gymnasiala kock och restaurangutbildningarna bör fokusera mer på hur de i sitt uppdrag kan bidra till folkhälsa genom att laga och erbjuda mat tillagad enligt Nordiska näringsrekommendationer och aktuella kostråd.

Minskat matsvinn – för miljö, klimat och plånbok

Målbild 2030

- Komplettera med: *Medborgarna i Västerbotten är medvetna om hur de ska minska det egna hushållets matsvinn.*

För att nå målen behöver vi:

- Ovanstående komplettering i målbilden kan rymmas i befintliga föreslagna insatser.

FAKTA: Matkultur, tender och rekommendationer

Folkhälsa
Maria Falck

2021-04-22

RS 648:2-2021

Maten och hälsan

Här har det stycke som beskriver att matvanorna är sämre bland ungdomar som har föräldrar med kort utbildning och/eller låg inkomst tagits bort. Denna aspekt är viktig ur ett folkhälsoperspektiv och bör också beaktas då produktförädling, marknadsföring och framtagande av nya livsmedel till olika målgrupper planeras inom livsmedelsstrategins ram. Då Västerbotten dessutom har ett tydligt uttalat mål om en bättre och mer jämlik hälsa i befolkningen bör detta framgå. Vi bör också beakta att befolkningen i inlandet generellt har ett högre BMI och sämre matvanor.

Märkning som hjälp att välja rätt

Något som måste lyftas i detta sammanhang är nyckelhålsmärket, som har sitt ursprung i Norsjö. Bra. Plocka ev. bort informationen om sockerchecken och behåll endast informationen om nyckelhålet. Enbart fokus på socker ger en skev bild av vad som är bra respektive sämre för hälsan. Nyckelhålet ger information om livsmedlet innehåller tillsatt socker i för stor mängd.

Förslag till insatser:

- Inom Västerbotten bör vi stödja utvecklingen av att ta fram livsmedel som främjar hälsa och inte bidrar till ökad ohälsa generellt eller ojämlikhet i hälsa.
- Vi bör stimulera företagarna i Västerbotten att i linje med det uppdrag som regeringen gett Livsmedelsverket verka till att minska salt- och sockerhalt i livsmedel som tas fram i Västerbotten.
- Måltiden som ett sätt att umgås och gynna det psykiska måendet både i familjen och på förskola/skola, arbete, boenden etcetera skulle kunna lyftas här. Är maten lokalproducerad kan den även bli ett samtalsämne under måltiden. Vi ska inte underskatta texter och bilder på tex. våra mjölkförpackningar för att skapa dialog kring ursprung och hälsosamma val.

REGIONSTYRELSEN

Peter Olofsson (S)